

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till ”Beslut om naturreservat för Klipptjärn”

SKÖTSELPLAN

Datum
2009-09-16

Ärendebeteckning

511-5226-2009

Arkivbeteckning

2402209

1(10)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KLIPPTJÄRN I ÅSELE KOMMUN

Foto: Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

Syftet med reservatet

Syftet med säkerställandet av Klipptjärns naturreservat är att bevara värdefulla naturmiljöer såsom gamla samt örtrika grannaturskogar och blandbarrskogar. Syftet uppnås genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört. Natur och urskogsskogsstrukturer som skiktning, död ved och gamla grova träd ska finnas i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna nyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Klipptjärn
Nummer	2402209
Reg-DOS id	2014849
Natura 2000	-
Kommun	Åsele
Län	AC
Lägesbeskrivning	Ca 20 km NV Åsele, ekokarta 21H 7d Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1565571, 7138410
Naturgeografisk region	32 c, norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Värdetrakt	14. Aspsjökullen - Laraborg
Bränningstrakt	-
Gräns	Se beslutskarta
Markägare	Sveaskog
Fastigheter	Del av Åseleskogen 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	170 ha
Skyddad areal produktiv skog	137 ha

2.2 Naturtyper inom området

Naturtypsindelning ¹	Areal (ha)
Granskog	- blåbärsristyp (2.1.2.1) 123,3 ha - högörttyp 5,7 ha
Tallskog	- lingon-ristyp (2.1.1.4) 13,7 ha - lavtyp (2.1.1.1) 5 ha
Våtmark	-fattig kärrvegetation (3.2) 22,3 ha

¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994* (se bilaga 1).

Naturtypsindelning ²	Areal (ha)
Skog	Västlig taiga (9010) 125,3 ha Näringsrik granskog (9050) 5,6 ha Övrig skogsmark (9900) 12,8 ha Gles hållmarkskog (8920) 4,3 ha
Våtmark	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) 15,9 ha
Vatten	Dystrofa sjöar och småvatten (3160) 6 ha

² Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Klipptjärns naturreservat ligger i ett område cirka 2 mil nordväst om Åsele. Reservatet består av ett varierande landskapsnitt med två mindre berg på 460 till 590 meter över havet, omväxlande med skogsklädda sluttningar och avgränsade myrmarker. Reservatet utgörs även av en mindre skogstjärn som mynnar ut i Klipptjärnbäcken i söder. En mindre skogsbilväg passerar igenom områdets östra del, i nord östlig riktning, även spår av äldre körvägar finns i reservatet.

Berggrunden består av granit, röd till grå, grovkornig och porfyrisk, s.k. Revsundsgranit som är karakteristisk för länets inland. Denna bergart är näringsfattig. Marken domineras av berg i dagen, med ett tunt och osammanhängande moräntäcke.

Skogsmarken inom reservatet består i huvudsak av medelålders granskog mellan 100-150 år. Trots att delar av skogen har blivit dimensionshuggna finns inga tydliga spår av mänsklig påverkan och skogen ger en stark känsla av orördhet. Fältskiktet utgörs i huvudsak av frisk blåbärstyp, som i svackor och fuktigare mark i övergången till hög- och lågortsflora samt gräs och ormbunkar. Lövinslaget är tämligen lågt och domineras av björk men på fuktigare marker och i områden med brandprägel finns det ställvis gott om asp och enstaka sälg. Död ved i form utav torrträd och lågor förekommer allmänt av både tall, gran och asp, i vissa delar finns riktigt grova asp- och granlågor.

Översiktskarta, Klipptjärns naturreservat, Åsele kommun

I den kraftigt sluttande östsluttningen förekommer ett flertal översilade markdråg liksom även en del mindre bäckar och fuktdrag. Området har en riklig förekomst av hänglavar och granarna är fläckvis helt draperade. Skogen är flerskiktad med äldre träd mellan 160-200 år och där blir det bitvis mera påtagligt med grova granlågor och torrakor.

I reservatets östliga del rinner en fin liten bäck från Klipptjärnen i norr och utgör en mindre bäckravin som sluttar bitvis skarpt. Kring bäckravinen är marken mycket bördig och det finns högresta mycket grova ståtliga granar runt 120 år med god förekomst av hänglavar. Även påtagligt med grov död ved finns runt området av både gran och asp

Genomgående finns endast svaga spår av brand inom reservatet. Kolade gamla stubbar förekommer inom vissa delar av området, som t ex på det mindre berget i sydöstra hörnet medan andra delar helt saknar tydliga brandspår.

Skogen här består av flerskiktade tallbestånd, delvis på hållmark, med enstaka äldre tallträd runt 200-250 år. Den senaste branden härrör tydligen långt bort i tiden då området i huvudsak utgörs av granskog och inga brandljud har hittats på tallträden.

Grannaturskog vid bäckravinen i reservatet Foto: Åsa Granberg /Länsstyrelsen

Klipptjärns karaktär av grannaturskogar med gott om gamla träd, gör området gynnsamt för växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i området (arter sorterade i alfabetisk ordning och hotkategori enligt rödlistan 2005 anges inom parentes): blodticka, doftskinn (NT), gränsticka (NT), harticka (NT), kanderlabersvamp (NT), koralltaggsvamp (NT), mindre korsnäbb, kötticka, lavskrika (NT), lunglav (NT), majbräken, nordisk stormhatt, ostticka (VU), rosenticka (NT), rynkskinn (NT), skinnlav, skrovellav (NT), spillkråka, stjärntagging (NT), stor aspticka (NT), tjäder, tretåig hackspett (VU), torta, trådticka, ullticka, violmussling (NT).

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas mätbara bevarandemål. Skötselområdets bevarandetilstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 143 ha

Skötselområdet består av all skogsmark inom reservatet. Skogen varierar från flerskiktade granskogar med varierande inslag av tallöverståndare, till senvuxna hållmarksskogar (Bilaga 3, delområde 1). Merparten av skötselområdet utgörs redan i dag av olikåldriga bestånd med gott om gamla träd. Skötselområdets skogar ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars vednedbrytning samt nyetablering av träd i skogen. De arealer skog i skötselområdet som inte utgörs av naturskog i dag ska på sikt och genom frånvaro av mänskliga ingrepp få utvecklas mot ett naturskogsartat tillstånd med samma bevarandemål som omgivande skogar. Det innefattar även att spontan brand bör tillåtas brinna så långt det är möjligt inom reservatets gränser och säkerhetsmässiga aspekter.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 143 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.2 Skötselområde 2, våtmarker med fri utveckling, areal 23 ha

Skötselområdet består av ett större myrområde med en tillhörande tjärn samt ett antal mindre våtmarker. Skötselområdets myrar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 23 ha
- 90 procent av våtmarkerna har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Klipptjärn utgör främst ett lokalt friluftsområde som utnyttjas för jakt, svamp- och bärplockning. Tjärnen i den nordöstra delen av reservatet utnyttjas ganska frekvent av fiskare. Utanför de lokala invånarna är troligen Klipptjärn ganska okänt utflyktsmål för den generellt naturintresserade allmänheten. Besöksfrekvensen till Klipptjärn bedöms få liten omfattning då reservatet ligger relativt otillgängligt. En eventuell ökning av besök till följd av reservatsbildningen bedöms inte komma att äventyra områdets naturvärden.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att en reservatsskylt iordningställs intill den skogsbilväg som löper genom reservatet i nordöstlig riktning. En informationsskylt (A3) med karta över reservatet ska sättas upp vid reservatsgränsen. Ytterligare en skylt sätts upp där skogsvägar skär eller tangerar reservatsgränsen. Lämpliga platser för placeringar av anläggningarna presenteras på kartan i bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas två väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturmiljöer i reservatet, föreskrifter för allmänheten samt en karta

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskyltar.

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 4	1

¹Siffran anger prioriteringsordning ifall genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske minst vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv